

88132315

SWAHILI B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SOUAHÉLI B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
SUAHILI B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Tuesday 12 November 2013 (afternoon)
 Mardi 12 novembre 2013 (après-midi)
 Martes 12 de noviembre de 2013 (tarde)

1 h 30 m

Examination code
 Code de l'examen
 Código del examen

8	8	1	3	–	2	3	1	5
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Candidate session number
 Numéro de session du candidat
 Número de convocatoria del alumno

0	0							
---	---	--	--	--	--	--	--	--

QUESTION AND ANSWER BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Write your session number in the boxes above.
- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all the paper 1 questions.
- Refer to the text booklet which accompanies this booklet.
- Answer all of the questions in the boxes provided. Each question is allocated [1 mark] unless otherwise stated.
- The maximum mark for this examination paper is [60 marks].

LIVRET DE QUESTIONS ET RÉPONSES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Écrivez votre numéro de session dans les cases ci-dessus.
- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient toutes les questions de l'épreuve 1.
- Référez-vous au livret de textes qui accompagne ce livret.
- Répondez à toutes les questions dans les cases prévues à cet effet. Sauf indication contraire, chaque question vaut [1 point].
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est [60 points].

CUADERNO DE PREGUNTAS Y RESPUESTAS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- Escriba su número de convocatoria en las casillas de arriba.
- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todas las preguntas de la prueba 1.
- Consulte el cuaderno de textos que acompaña a este cuaderno.
- Conteste todas las preguntas en las casillas provistas. Cada pregunta vale [1 punto] salvo que se indique lo contrario.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es [60 puntos].

16EP01

Please **do not** write on this page.

Answers written on this page
will not be marked.

Veillez **ne pas** écrire sur cette page.

Les réponses rédigées sur cette page
ne seront pas corrigées.

No escriba en esta página.

Las respuestas que se escriban en
esta página no serán corregidas.

16EP02

KIFUNGU A — MWANAFUNZI BORA NCHINI

Soma kifungu cha A na ujibu maswali yafuatayo. Tumia mstari wa 1 hadi 17.

1. Ni utaratibu upi uligeuzwa na Wizara ya Elimu kuhusu matokeo?

.....

2. Kulingana na mstari ya 5 hadi 8, taja hasara **mbili** za kutaja mwanafunzi bora. *[Alama 2]*

(a) .....

(b) .....

3. Kulingana na kifungu hiki, ni lipi kosa la kumtaja mwanafunzi bora?

.....

16EP03

Turn over / Tournez la page / Véase al dorso

Chagua kifungu sahihi ili kukamilisha sentensi ulizopewa. Majibu yako yazingatie habari jinsi ziliyo katika mstari ya 9 hadi 22.

Mfano: Ni wazi kuwa utajiri unabainisha elimu bora wakati...

..... wa kuwataja wanafunzi bora. ....

4. Wakati tunamtaja mwanafunzu bora katika mtihani...

.....
.....

5. Wakati serikali inapotoa elimu ya bure...

.....
.....

6. Vita kati ya maskini na tajiri vitatokea wakati...

.....
.....

16EP04

7. Kutoka kauli A hadi J, chagua kauli **nne** ambazo ni sahihi kutoka kwa kifungu. Andika herufi mwafaka katika kisandauku ulichopewa. [Alama 4]

- A. Baadhi ya wanasiasa na matajiri hawaenzi elimu ya bure na shule za umma.
- B. Ombi la mwandishi ni kuwa Waziri wa Elimu isibadilishe mfumo huu usiofaa.
- C. Ili wote waweze kushangilia matokeo ni vyema kutoa matangazo kwenye redio.
- D. Maringo na chuki hutokea katika familia husika kwa sababu ya kutangaza mwanafunzi bora.
- E. Shule zinazofanya vyema katika mtihani ni mali ya wanasiasa na matajiri.
- F. Wengi wa wa anafunzi wanaofanya vyema katika mtihani hutoka katika shule za kibinafsi.
- G. ***Wanafunzi wachache wanaofanikiwa katika mtihani hutoka katika shule za umma.***
- H. Baadhi ya wanasiasa na matajiri wanaunga mkono elimu ya bure.
- I. Serikali inatekeleza wajibu muhimu kwa kutangaza mwanafunzi bora nchini.
- J. Ili kukutenda jukumu kwa Wakenya Wizara ya Elimu inastahili kubadilisha mtindo huu mbaya wa elimu.

Mfano: G

16EP05

Turn over / Tournez la page / Véase al dorso

KIFUNGU B — SIMU TAMBA

Soma kifungu cha B kisha ujibu maswali ukizingatia mstari wa 1 hadi wa 15.

8. Ni sentensi ipi inayomaanisha kuwa uvumbuzi wa rununu ni uvumbuzi wa pili mkubwa?

.....

9. Ni nini kilikuwa kikitendeka kwa maisha ya watu kabla ya uvumbuzi wa rununu?

.....

10. Uvumbuzi wa simu tamba umekuwa suluhisho vipi kwa watu wanaoishi mashambani?

.....

16EP06

Kamilisha jedwali lifuatalo kwa kuonyesha ni nani au nini neno/maneno yaliyopigiwa mstari yanarejelea.

<i>Katika kifungu...</i>	<i>нено/ maneno...</i>	<i>linarejelea/yanarejelea...</i>
Mfano: <u>Vifaa hivi vyote</u> hutumika kwa kueneza ujumbe... (mstari 3)	“Vifaa hivi vyote”	..... <i>simu tamba na runinga</i> .....
11. mambo kama hayo <u>yamewekwa</u> katika buku la sahou. (mstari 8 hadi 9)	“yamewekwa”	.....
12. Hivi <u>vidubwasha</u> huwekwa... (mstari 17)	“vidubwasha”	.....
13. siyo lazima tena <u>uziweke</u> kwenye vitabu vya picha. (mstari 25 hadi 26)	“uziweke”	.....
14. Heko kwa <u>uvumbuzi huu</u> kwa sababu swala la kusahau kuhudhuria mikutano halipo tena. (mstari 30 hadi 31)	“uvumbuzi huu”	.....
15. <u>Hali hii</u> huleta utata kwa hadhira yote. (mstari 49)	“Hali hii”	.....

Kauli zifuatazo zilizopo hapa chini ni kweli (K) **au** si kweli (S) kulingana na mstari ya 3 hadi 44. Chagua jibu mwafaka. Kama **ni kweli [K]** kama **si kweli andika [S]** kwenye kisanduku pembeni mwa kila sentensi. Thibitisha jibu lako kwa kunukuu sehemu mwafaka kutoka kwa kifungu. Majibu yote mawili yanatajikana kwa alama moja. Ya kwanza imetolewa kama mfano.

KWELI   SI KWELI

Mfano: *Simu tamba hutumika kwa kusambaza ujumbe kutoka mahali pamoja hadi pengine.*

K

Thibitisho: . . . . .Vifaa hivi vyote hutumika kwa kueneza ujumbe kutoka mahali pamoja . . . . . hadi pengine . . . . .

16.   Uandishi wa waraka ni jambo adimu sana siku hizi.

Thibitisho: . . . . .

17.   Mtu hawezi kujistarehesha kwa kutumia simu tamba.

Thibitisho: . . . . .

18.   Picha muhimu haziwezi kuhifadhiwa katika rununu.

Thibitisho: . . . . .

19.   Mtu anaweza kukosa kuhudhuria mkutanao hata kama ana rununu.

Thibitisho: . . . . .

KWELI   SI KWELI

20. Simu tamba huweza kuudhi wakati mwingine.

Thibitisho: .....

21. Rafiki wako anapokupigia simu aghalabu huwa ana jambo muhimu analotaka kukueleza.

Thibitisho: .....

16EP09

Turn over / Tournez la page / Véase al dorso

KIFUNGU C — UWEJE UONEKANE UMEPENDEZA?

Soma kifungu cha C kuanzia mstari wa 1 hadi 18 na ujibu maswali yafuatayo.

22. Kulingana na kifungu hiki, ni nini taja mambo **mawili** ambayo husumbua watu wengi kuhusu mavazi. [Alama 2]

(a) .....
(b) .....

23. Linapotokea kuwa mtu anataka “kujipanga” au kwenda kwa sherehe inayokusanya watu wengi, mtu hufanya nini?

.....
----

24. Taja kitu **kimoja** ambacho kulingana na kifungu hiki mvaaji hufanya nini anapochanganyikiwa.

.....
----

25. Toa sababu **moja** ambayo huwafanya marafiki humshauri mvaaji abadilishe vazi alilovaa kwa mtoto wake.

.....

Linganisha kila mojawapo wa meneno yafuatayo kutoka kwenye kifungu na neno mwafaka linalokaribiana maana nalo. Andika herufi kwenye kisanduku ulichopewa. Umefanyiwa sentensi moja kama mfano. **ZINGATIA:** kuna majibu zaidi kuliko yale unayohitaji.

Mfano: linalowasumbua (mstari 2) **B**

26. inayokusanya (mstari 5)

27. kuchanganyikiwa (mstari 7)

28. linapozuka (mstari 19)

29. utata (mstari 28)

- A. linapotokea
- B. **linalotatiza**
- C. utatizi
- D. kuiathiri
- E. linalosababisha
- F. linapopangika
- G. kando
- H. kuvurugika
- I. inayolengalenga
- J. inayojumuisha

Chagua jibu muafaka. Andika herufi kwenye kisanduku ulichopewa. Tumia mstari ya 22 hadi 35 kwa majibu yako.

30. Kulingana na George Mponda ni sababu gani hufanya watu kupata taabu katika mpangilio wa mavazi yao?

- A. Kwa sababu watu huwa na mavazi mengi ya kuchagua.
- B. Kwa sababu watu huchanganyikiwa kila wanapovaa mavazi fulani.
- C. Kwa sababu ya uchaguzi wa rangi za nguo zao.
- D. Kwa sababu ya uchaguzi wa maumbile ya miili yao.

31. Ni nini kulingana na Dennis Munga kinachowafanya watu kuamini kuwa wanapendeza?

- A. Mavazi wayaovaa.
- B. Hisia za watu walio karibu nao.
- C. Rangi za miili yao na mavazi waliyovaa.
- D. Hisia katika akili zao.

16EP11

Turn over / Tournez la page / Véase al dorso

KIFUNGU D — MAISHA YA MJINI

Jibu maswali yafuatayo. Tumia mstari wa 1 hadi 12.

32. Toa mafungu **mawili** ya maneno yanayoonyesha kuwa wakaazi halali hawakuwa na budi ila kuhama mtaa wa Watoro. *[Alama 2]*

(a)	.....
(b)	.....

33. Ni sababu gani iliyofanya mtaa wa Watoro kuwa si makao ya wenye mshahara wa kadiri tena?

.....

Linganisha kila mojawapo wa meneno yafuatayo kutoka kwenye kifungu na neno mwafaka linalokaribiana maana nalo. Andika herufi kwenye kisanduku ulichopewa. Umefanyiwa sentensi moja kama mfano. ZINGATIA: kuna majibu zaidi kuliko yale unayohitaji.

Mfano: mwito (mstari 2)

A. kiwewe

34. kuchipuka (mstari 10)

B. kumchukuwa

35. bila kutarajia (mstari 15)

C. linapolenga

36. kukisaka (mstari 17)

D. kando

37. wahka (mstari 24)

E. vigumu

F. kutafuta

G. kutokea

H. taarifa

I. ghafla

Jibu maswali yafuatayo. Tumia mstari wa 22 hadi 31.

38. Ni kifungu gani kinachoonyesha kuwa Harry aliongezwa cheo kazini?

.....

39. Ni sentensi gani inayoonyesha kuwa Harry alikuwa tofauti na mkewe Neema?

.....

40. Maisha ya Neema yaliwapa vipi Korneli na Janet matumaini ya ufanisi?

.....

16EP13

Turn over / Tournez la page / Véase al dorso

Chagua jibu mwafaka kwa majibu uliyopewa hapo chini. Andika herufi kwenye kisanduku ulichopewa. Tumia mstari ya 20 hadi 40 kwa majibu yako.

41. Kulingana na habari hii, Harry alikuwa ni mtu wa aina gani?
- A. Asiye na bidii kazini na anayejali mkewe.
  - B. Mjuzi wa kuzungumza na mpole.
  - C. Mwenye bidii, upole na anayejali aila yake.
  - D. Mwenye kutafuta madaraka na kunung'unika kila mara.
42. Kulingana na mstari wa 28 hadi 29 mwandishi anamaanisha nini anaposema "utamwona mama kijana aliyetulia kwa hali zote"?
- A. Alikuwa hapigi kelele hata kidogo.
  - B. Alikuwa na wasiwasi kidogo.
  - C. Alikuwa hajatulia hata kamwe.
  - D. Mambo yake yote yalikuwa shwari bila wasiwasi.
43. Kulingana na mstari wa 34 hadi 35 Neema anamaanisha nini anaposema "sikuota eti ipo siku hata nami nitaishi katika nyumba yangu mwenyewe"?
- A. Hakuota hata siku moja.
  - B. Aliota katika nyumba yake.
  - C. Hakuwaza hata siku moja kuwa na nyumba yake.
  - D. Aliota juu ya siku.

KIFUNGU E — UMASKINI BARANI AFRIKA

Jibu maswali yafuatayo.

44. Ni neno lipi katika mstari wa 1 hadi 7 lililo na maana sawa na maskini?

.....

45. Kulingana na mstari ya 8 hadi 14 idadi kubwa ya watu huchangia vipi kuwoko kwa umaskini?

.....

46. Ni hatua hatua gani zimechukuliwa na nchi nyingi barani Afrika ili kukabiliana na janga la umaskini?

.....

47. Kulingana na kifungu hiki, taja masharti **mawili** ambayo huambatana na mikopo. *[Alama 2]*

(a) .....

(b) .....

48. Kulingana na kifungu hiki, ni mfano upi unaoonyesha kuwa vijana wengi waliosoma hawana kazi Kenya?

.....

16EP15

Turn over / Tournez la page / Véase al dorso

49. Taja dhara lolote **moja** linalotokana na masharti ya mikopo barani Afrika.

.....

50. Kutokana na kauli A hadi H, chagua kauli **nne** ambazo ni sahihi kulingana na kifungu hiki. Andika jibu mwafaka kwenye kisanduku ulichopewa. [Alama 4]

- A. Ukosefu wa ajira ni tatizo sugu barani Afrika.
- B. Ili kulipa riba nchi nyingi za Kiafrika hutumia pesa nyingi.
- C. Nchi za Afrika zimekuwa zikiuza rasilmali na mazao yao kwa nchi zinazoendelea kwa bei duni.
- D. Masharti yanayoandama na mikopo hayajadidimiza maendeleo ya nchi nyingi barani Afrika.
- E. Ni mapenzi au kutaka kwa viongozi wa Afrika kupewa masharti kwa maendeleo ya bara.
- F. Viongozi wengi barani Afrika hutumia vibaya pesa kwa miradi isiyostahili.
- G. Ubadhirifu wa hela kwa miradi ya kifahari ni jambo ambalo viongozi wengi barani Afrika hulishughulikia ipasavyo.
- H. Nchi nyingi barani Afrika hupata hasara hivyo basi haziwezi kuboresha hali ya maisha ya watu wake.

